

В сучасних умовах бюджетного реформування, особливо його дохідної частини, залишається актуальним питання стабілізації фінансової бази для реалізації усіх функцій та завдань, покладених на органи державної влади та місцевого самоврядування. При цьому повинен забезпечуватися безперервний процес бюджетних надходжень, пошуку альтернативних джерел формування доходів бюджетів, виявлення відповідних резервів їхнього зростання, а також їх оптимізації. Саме через бюджет здійснюють розподіл і перерозподіл валового внутрішнього продукту (ВВП) в усій його повноті [4].

Необхідно зазначити, що для виконання своїх функцій державі потрібно мати достатні грошові фонди, які формуються шляхом перерозподілу ВВП. Різноманітність видів доходів державного бюджету дозволяє класифікувати їх за багатьма критеріями, зокрема, за суб'єктами і об'єктами відносин, які виникають, бюджетним значенням, формами, методами і умовами залучення, територією стягнення коштів [3].

Доходи бюджету - податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ) [2].

Згідно Бюджетного кодексу України доходи бюджету класифікуються наступним чином: податкові надходження; неподаткові надходження; доходи від операцій з капіталом; трансферти. Виконання Державного бюджету забезпечує Кабінет Міністрів України. Міністерство Фінансів України здійснює загальну організацію та управління виконанням Державного бюджету України, координує діяльність учасників бюджетного процесу з питань виконання бюджету за доходами і видатками.

Ефективне формування дохідної частини державного бюджету можливе лише за наявності належної законодавчої та нормативної бази. Саме реальна дохідна база державного бюджету залежить від урахування у чинному законодавстві об'єктивних економічних законів та закономірностей розвитку суспільства, особливостей функціонування держави на певному етапі розвитку.

Прогнозування, планування, виконання, звітування, контроль і моніторинг доходів бюджету й чинного законодавства мають відбуватися у межах єдиного механізму формування та функціонування дохідної частини бюджету. З метою запобігання негативним наслідкам виконання дохідної частини бюджету постає завдання вдосконалення процесу моніторингу, та

урахування результатів перевірок цього моніторингу у ході формування наступного державного бюджету та його дохідної частини, як у поточному році, так і на середньо- та довгострокову перспективу. За таких умов здійснення податкових зобов'язань, їх нарахування та акумуляція має стати основою ефективної мобілізації доходів бюджету як єдиного неподільного процесу формування доходів бюджету. [1]

Своєчасне реагування на стан виконання доходів бюджету, їх формування у поточному році дасть можливість підготувати ефективну, ґрунтовну базу для планування податкових і неподаткових надходжень на наступний рік і не допустити проблем, що виникали у попередні роки.

Держава зобов'язана здійснювати таку бюджетну політику, яка б поєднувала інтереси суспільства, окремих територій, підприємств і населення та сприяла збільшенню надходжень дохідної частини. Збалансований розвиток приватних і державних інтересів має бути визначальним у бюджетній політиці й оцінений через критерії економічної ефективності й достатку усіх суб'єктів. Цього можна досягнути при умові реалізації принципу поєднання фіскальної достатності та соціально-економічної ефективності, що є необхідним для досягнення узгодженості бюджетної й податкової політики у процесі формування, використання бюджетних коштів, а також розроблення бюджетної стратегії, визначення ролі і завдань кожного із учасників бюджетного процесу при мобілізації доходів бюджету щодо забезпечення виконання їхніх конституційних зобов'язань на перспективу [3].

Так, у бюджеті відображаються фінансові взаємини держави з платниками податкових і неподаткових платежів до бюджету та одержувачами бюджетних коштів, тобто взаємовідносини держави з населенням та господарюючими суб'єктами з приводу формування та витрачання бюджетних коштів.

Здійснення аналізу та постійний моніторинг виконання бюджету свідчить про наявність важливих чинників впливу, дієвість і реальність яких безпосередньо впливає на наповнення дохідної бази державного бюджету та, зокрема, на мобілізацію податкових, неподаткових та інших надходжень. А також забезпечення відповідальності усіх суб'єктів бюджетного процесу за належне формування і виконання дохідної частини державного бюджету з метою збалансованого розвитку загальнодержавних і приватних інтересів.

Література:

1. Біла О. Г. Фінанси: навчальний посібник. Мін – во освіти і науки України. Львів: "Магнолія 2010". 2010.
2. Бюджетний кодекс України від 08 липня 2010 р. № 2456-VI. Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua> (дата звернення 10.11.2018)
3. Карлін М. І. Проблеми формування дохідної бази спеціального фонду Державного бюджету України та шляхи її розв'язання. *Фінанси України*. 2010. № 3.
4. Клівіденко Л. М. Вплив доходів Державного бюджету на соціально – економічний розвиток України. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2012. № 6.